

# KUTSESTANDARD

## Ekspedeerija, tase 6

Ekspedeerija, tase 6 kutsestandard on aluseks rakenduskõrghariduse taseme õppekavade koostamisele.

| Kutsenimetus         | Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase |
|----------------------|---------------------------------------------|
| Ekspedeerija, tase 6 | 6                                           |

### A-osa KUTSEKIRJELDUS

#### A.1 Töö kirjeldus

Ekspedeerija organiseerib peamiselt rahvusvahelisi kaubavedusid, rakendades erinevaid ekspedeerimisviise. Tema ülesanne on ekspedeerimistellimuste vastuvõtmine, ekspedeerimisdokumentide vormistamine, ekspedeerimislepingute sõlmimine, ekspedeerimiskulude arvestamine ja optimaalsete ekspedeerimisvariantide leidmine. Töötab meeskonnas ja vajaduse korral juhib ja arendab protsesse ning meeskondi ja vastutab tulemuse eest. Ekspedeerija töö eesmärk on saadetiste ja info sujuv ning tõhus liikumine lähtepunktist sihtpunkti. Ekspedeerija suhtleb koostööpartnerite, kaastöötajate ning mitmete ametkondade esindajatega. Ekspedeerija töö eeldab nii iseseisvust kui ka koostöövõimet meeskonnas. Ta peab suutma tööprobleeme operatiivselt ja iseseisvalt lahendada ning leidma alternatiivseid lahendusvõimalusi. Olulisel kohal on enesetäiendamine.

#### A.2 Tööosad

##### A.2.1 Veoste ekspedeerimine

- 1) Veoste ekspedeerimise korraldamine.
- 2) Veo tellimine.
- 3) Dokumentide koostamine.
- 4) Lepingute koostamine, veovahendi valimine, koorma planeerimine, sõiduteekonna ja ajagraafiku koostamine.
- 5) Saadetiste liikumist ja/või saadetistega tehtavate toimingute jälgimine.
- 6) Eritingimustele vastavate veoste tuvastamine.
- 7) Veopakendite tagastamise korraldamine.
- 8) Veoste veo ekspedeerimine (mereekspedeerimine)

##### A.2.2 Tollindus

- 1) Tollimaksude tekkimiste põhimõtete mõistmine.
- 2) Tollisüütegude ja -pettustega kursis olemine.

##### A.2.3 Logistika

- 1) Kuluefektiivselt logistilise protsessi haldamine ja/või juhtimine.

##### A.2.4 Kindlustus

- 1) Kindlustusprobleemidega tegelemine.

##### A.2.5 Ohtlikud kaubad

- 1) Ohtlike kaupade käsitlemise nõuete jälgimine.
- 2) Dokumentatsiooni kasutamine.

##### A.2.6 Ohutus ja turvalisus

- 1) Ohutuse ja turvalisuse meetmete ja programmide kasutamine.

##### A.2.7 Informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogia ekspedeerimises

- 1) Sobivate programmide kasutamine.
- 2) Vajaliku teabe töötlemine ja analüüsimine.

#### A.3 Töö keskkond ja eripära

6. taseme ekspedeerija tööaeg sõltub ettevõtte töökorraldusest ning võib nõuda töötamist vahetustega, puhkepäevadel ja pühade ajal, päeval või öösel. Töö on vahelduva tempoga, sisaldades nii rutiinseid tegevusi kui ka kiiret reageerimist. Üldjuhul töötab ekspedeerija siseruumides.

#### A.4 Töövahendid

Ekspedeerija kasutab oma igapäevatöös enamlevinud kontoritehnikat ja sidevahendeid.

#### A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

Ekspedeerija töö eeldab suhtlemisvalmidust, organiseerimisvõimet, korrektsust ja täpsust, loogilist mõtlemist, iseseisvat ja kiiret otsustamis- ning analüüsivõimet, head pingetaluvust, laia silmaringi ja avatud suhtlemist erinevates kultuuriruumides.

#### A.6 Kutsealane ettevalmistus

Tavaliselt on ekspedeerija erialase rakenduskõrgharidus- või bakalaureusõppe läbinud isik.

#### A.7 Enamlevinud ametinimetused

Ekspedeerija, speditöör, ekspediitor, suunajuht, liiniagent, stividor.

## B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

#### B.1 Kutse struktuur

6. taseme ekspedeerija esmase kutse taotlemisel tuleb tõendada kõik B.2.1 – B.2.7 kompetentsid.

Kompetentside hindamine toimub õppetöö jooksul.

Kutsestandardi koostamise aluseks on rahvusvahelise ekspedeerijate organisatsioonide föderatsiooni FIATA (The International Federation of Freight Forwarders Associations) nõuded.

#### B.2 Kompetentsid

##### B.2.1 Veoste ekspedeerimine

**EKR tase 6**

Tegevusnäitajad:

- 1) korraldab veoste ekspedeerimist, arvestades ettevõtte ärihuvisid, kliendi ja koostööpartnerite vajadusi;
- 2) tellib veo, järgides kaubasaadetistele ja veovahenditele kehtestatud nõudeid;
- 3) koostab vajalikud dokumendid, korraldab ekspedeerimisprotsessis osalejate koostöö, lähtudes lepingutest (nt toll, ladustamine, transport jm);
- 4) koostab lepingu, valib veovahendi, planeerib koorma, koostab sõiduteekonna ja ajagraafiku, lähtudes ekspedeerimislepingust;
- 5) jälgib saadetiste liikumist ja/või saadetistega tehtavaid toiminguid, kontrollib protsessis osalejate tööülesannete täitmist, ennetab võimalikke probleeme ja probleemide ilmnemisel lahendab neid; kontrollib kulusid ja koostab arve, lähtudes lepingutest ning lähtuvalt nõuetest mootorsõidukijuhi töö-, sõidu- ja puhkeaegadele;
- 6) tuvastab eritingimustele vastavad veosed ja korraldab veo eritingimustest lähtuvalt (nt eriload, tõendid, eskort jm);
- 7) korraldab veopakendite tagastamise ning säästliku kasutamise.
- 8) ekspedeerib veoseid merekonteinerites (meretranspordi puhul).

Teadmised:

Rahvusvaheline ekspedeerimine:

rahvusvahelise kaubanduse ja ekspedeerimistegevuse vastastikune mõju;

ekspedeerimisteenused ja ekspedeerimise õiguslikud regulatsioonid;

olulisemad kaubandustingimused (trade terms);

Kohaliku assotsiatsiooni standardtingimused (standard trading conditions), nt ELEA (Eesti Logistika ja

Ekspedeerimise Assotsiatsiooni) üldtingimused jm;

ekspedeerija nõutav kompetentsus.

Rahvusvaheline kaubandus:

rahvusvaheline kaubandus ja kaubanduslepingud;

tarnetingimused;

maksetingimused.

Rahvusvahelised organisatsioonid kaubanduses ja ekspedeerimises:

UNCTAD (United Nations Conference on Trade and Development);

ICC (International Chamber of Commerce);

WCO (World Customs Organization);

WTO (World Trade Organisation);

World Bank;

ISO (International Organization for Standardization);

FIATA.

Ettevõtte töökorraldus (Organisation of the company):

kvaliteedijuhtimise standardid

ISO 9001:2000, 9001:2008;

keskkonnajuhtimise standardid

ISO 14000.2004;

teenuste müümine, turundus, reklaam;

päringud ja broneerimine;

kirjalikud juhised kooskõlas ekspedeerimise tingimustega;

kliendi nõudmised ja muud protseduurid;

ostu-müügilepingu tingimused;

tarnetingimused (incoterms).

Kohustuslikud tingimused:

erinevad akreditiivid-dokumendimaksed;

kaupade ja dokumentide eelkontroll;

eksporti/impordi dokumendid (tollideklaratsioon, pakkeleht, arve);

päritolusertifikaat;

muud seadusest tulenevad dokumendid;

makseviisid ja maksete korraldamine (nt CAD - cash against documents).

Tolliprotseduurid

Üldine kord:

sobiliku transpordiviisi valimine ja kaubaruumi tellimine;

tarnetähtaeg ostu-müügilepingu ja veolepingu mõistes;

nõutavate dokumentide korrektne väljastamine;

kauba ja dokumentide liikumise jälgimine protsessi jooksul.

Finants- ja õigusküsimused:

raamatupidamine ja kuluarvestus;

riskide juhtimine;

arveldamine kokkulepitud tariifide ja/või pakkumiste alusel;

kulupõhine hinnakujundus;

valuuta konverteerimine;

krediidipoliitika ja tagatised;

õiguslikud aspektid.

FIATA (The International Federation of Freight Forwarders Associations) dokumendid ja vormid:

A) FIATA dokumendid (FIATA FBL, FIATA FWB, FIATA FCR, FIATA FCT, FIATA FWR);

B) FIATA vormid (FIATA FFI, FIATA SDT, FIATA SIC).

Geograafilised üldteadmised transpordis ja mitmesugused transporditeenused:

kontinendid ja olulisemad riigid;

teadmised maailma peamistest liiklusvoogudest;

füüsilised ja kliimaatilised tingimused;

ajavööndid;

geopoliitilised aspektid;

konsolideerimine kõikide transpordiviiside korral.

Eriveod:

ülegabariidiliste ja raskete veoste transport;

ohtlikud kaubad;

toidukaubad (vedelad ja tahked);

kergesti riknevad kaubad;

lilled ja taimed;

elusloomad;

muud.

Pakendamise nõuded:

ökonoomsete ja sobivate pakendamisviiside valik;

märgistamine, kaalumine, mõõtmine, arvestuslik kaal;

pakendamine ja tähistamine, sh ohtlikud kaubad.

Informatsiooni ja kommunikatsiooni tehnoloogia:

välis- ja sisevõrgud;

riistvara;

tarkvara;

elektroonne andmevahetus (E-andmevahetuse standard EDIFOR – EDIFACT jt);

E-ekspedeerimine;

E-kaubandus.

Meretranspordi korraldamine

Õigusnormid kaupade transpordiks meritsi:

Haag/Haag-Visby reeglid, Hamburgi reeglid, Rotterdami konventsioon;

prahileping (charter party);

Valitsustevahelised ja mitteriiklikud organisatsioonid:

IMO (International Maritime Organisation);

BIMCO (Baltic- and International Maritime Council);

IMDG koodeks (Regulations for the transport of Dangerous Goods by Sea);

ohtlikud kaubad (CMD koodeks).

Laevanduse töökorralduse vormid:

liiniveod, sh liinikonverentsid;

trampveod (üksikreisid ja järjestikused reisid);

Ro-Ro veod.

Laeva tüübid:

konventsionaalne laev (conventional ship);

spetsialiseeritud laevad:

konteinerlaevad,

Ro-Ro,

tankerid jt,

puistlastilaev (bulker),

raskelasti laevad (heavy lift ships - varustatud kraanade ja tõstukitega),

lihtriveo laevad.

Konossemendid ja mereveokirjad:

mereveokiri ("clean" B/L);

konossement (universaalsed ja FIATA multimodaalse transpordi konossementid (FIATA; FBL));

mere-otseühenduse ja mere-segäühenduse konossementid (through B/L);

poordi konossement ja veoks vastuvõtu konossement (received B/L);

tüürimehe kviitung (mate's receipt).

Saatedokumendid:

manifest;

konsulaararved;

tolliarved;

päritolusertifikaadid.

Merevedude hinnapoliitika:

mereekspedeerimise hinna kalkuleerimiseks vajalik põhiinformatsioon ja vahendid;

lisatasud:

kaal/mõõdud, "ad valorem" (väärtus),

valuuta lisatasu (CAF),

kütuse hinnamuudatusega seotud lisatasu (BAF),

sadama ülekoormuse lisatasu (congestion surcharge),

pikkus,

raskus,

sõja- ja muud riskid,

muud;

süsteemi allahindlused mereekspedeerimisel;

ekspedeerijate komisjonitasu (freight forwarders commission).

Merevedude geograafia, sadama seadmed:

seonduv transport (kasutatavad transpordiliigid kaupade sadamasse või sadamast välja veoks;

maailma suurimad sadamad (regionaalsed ja ülemaailmsed);  
korje- ja jaotusvedu (fiiderveodu sadamate vahel);  
peale- ja mahalaadimise seadmed sadamates.

Merekonteinerite kasutamine

Üldteadmised konteinerite meretranspordist:  
majandustingimused, mis mõjutavad merekonteinerite liiklust;  
tähtsaimad liiklusliinid;  
konteinerite liisimine (liisingulepingute tüübid);  
sadamaterminalid;  
sisemaa konteinerterminalid;  
laadimiseseadmed ja -tehnoloogiad.

Enamlevinud konteinerite tüübid ja spetsifikatsioon:

enamkasutatavate konteinerite tüübid;  
mõõdud (ISO-konteinerid);  
olulisemad konteinerite tüübid, konteinerite markeerimine (BIC-kood) ja automatiseeritud identifitseerimise süsteemid;

lubatud maksimumkaal(payload);  
laadimisgabariit lahkumisel ja saabumisel.

Laadimise protseduurid:

konteinerite laadimise plaan;  
kaalupiirangud (konteiner ja transpordiliik);  
raskuskese;  
konteinerisse/konteinerist laadimine (stuffing/stripping of container).

Veokirjad ja teised saatedokumendid:

saatelehtede koostamine ja saatedokumendid edasitoimetamiseks:  
merel;  
siseveel;  
raudteel;  
maanteel.

Sisemaa- ja meretranspordi tariifipoliitika:

Transpordi hinnad (sisemaal):

sisemaatranspordi hinnad (kohaletoimetamine ja/või korje sadamasse raudteed või maanteetransporti kasutades).

Mereekspedeerimine tariifid:

ühikordne kokkuleppeline (lumpsum/box rates);  
kaubatasu (commodity rates);  
konverentsitasu (conference tariff rates - Euroopa Liidus keelatud kartellikokkulepe)  
põhiterminid:

FCL (täiskonteiner),

LCL (väikesaadetised),

THC (terminali tasud),

tühja konteineri käsitlemine (handling in/handling out),

vedaja hinnad / müüja hinnad (pre-carriage/on-carriage),

kinnipidamistasu (detention charge),

ülenormatiivse seisuaja tasu (demurrage charge).

Konteinertranspordi geograafia:

olulisemad konteinerterminalid,

seresadamad, sisemaaterminalid,

fiiderveod,

jaotussadam ja põhisadam ("hub and spoke" port-pair system),

lähimereveod (short sea shipping).

Multimodaalne/intermodaalne transport

Üldised omadused:

rahvusvahelised konventsioonid mis reguleerivad tavakaupade transporti õhus, merel, maanteel, raudteel ja siseveekogudel;

rahvusvahelised konventsioonid, mis reguleerivad ohtlike ainete transporti õhus, merel, maanteel, raudteel ja siseveekogudel;  
transpordivõrgustike võimalused (network liability);  
Multimodaalse transpordi eelised:  
ajalise kaotuse minimaliseerimine ümberlaadimise punktides;  
kiirema transiidi pakumine kaupadele;  
dokumentatsiooni ja formaalsuste hulga vähendamine;  
kulude kokkuhoid;  
võimaldab kasutada ainult ühte asutust, kellega asju ajada;  
vähendab ekspordikuluseid;

koha/ruumi broneerimine;  
CY (konteineriplatsid);  
infovahetus tolliga;  
kindlustuse ulatus;  
renditud konteinerite tagastamine;  
infovahetus.

Intermodaalse transpordi eri liigid

mere/õhu;  
lennu/maantee (veoauto);  
raudtee/maantee/siseveekogu-meri-raudtee/maantee/siseveekogu;  
raudteeplatvormile paigutatud haagis (huckeback);  
raudteepraam (searail);  
raudtee-meri-maantee;  
siseveekogu-meri-siseveekogu;  
Ro-Ro;  
meri-raudtee.

Operaatorite erinevad liigid:

VOCC;  
NVOCC.

Suhted osapooltega

Vedajad;  
vahendajad (non-carriers);  
muud osapooled.

Multimodaalse transpordioperaatori pakutavad teenused:

FCL (täiskonteinerid);  
LCL (väikesaadetised);  
kaupade kaalumine ja mõõtmine;  
CFS (konteinerterminali teenused);  
konsolideerimine.

Dokumentide tüübid:

kliendilt saadavad dokumendid (FFI või SI, FIATA, SDT);  
kliendile väljastatud dokumendid (FIATA FCR, FIATA FCT, FIATA MTB/L, FWR, OB/L, MAWB, HB/L, HAWB);  
agendile väljastatud dokumendid:  
kauba manifest,  
saabumis-/väljastamisteated (pre-advice/pre-alert).

Kaupade impordi planeerimine ja teostamine:

müügilepingute eri tüübid (incoterms);  
kulude hindamine;  
transiitaja arvutamine;  
planeerimine lähtepunktist sihtpunktini;  
impordiprotseduuride teostamine.

Ekspordiprotseduuride teostamine:

põhiprintsiibid – kauba iseloom, marsruut, ajafaktor, kulude ohutus (cost safety);  
müügilepingute sisu (sh akreditiivid);  
veovahendi valimisel kaalumist nõudvad asjaolud – tehnilised ja ärilised aspektid;

ekspordiprotseduuride teostamine FCL/LCL, (täiskoorem ja osakoorem).

Projektivedu (Project Forwarding):

projektiveo planeerimine (projekti juhtimine, rahvusvaheline ekspedeerija kui projektijuht);  
hange;

lepingu sõlmimine;

tellimuse ettevalmistamine (nõuded logistikale, hinnaläbirääkimised, päring/pakkumine);

leping;

projekti haldamine.

Alternatiivsed transpordilahendused:

vajaduste väljaselgitamine (kauba ohutus ja turvalisus, mõistlikud transpordikulud ja aeg kauba transportimiseks sihtkohta);

alternatiivide kättesaadavus (kuller, raudtee transport, maanteetransport, meretransport, õhustransport);

lõppotsuse tegemine (kriteeriumid, muud kulud, miinimum hinnad/kauba kogus);

streigid ja sadama ülekoormus (organiseeritud pingutused, ekspedeerija

reaktsioonid streikide suhtes, alternatiivid).

Lennustransport

Transpordi üldtingimused:

IATA (The International Air Transport Association)

lennuliinide vaheline koostöö ja infovahetus;

koostöö rahvusvaheliste organisatsioonidega (nt ICAO);

tariifide ja tingimuste standardiseerimine jne.

Varssavi kokkulepe;

Haagi protokoll;

Guadalajara protokoll;

Montreali 1,2,3 protokoll;

Montreali 4 protokoll;

Montreali kokkulepe;

IATA organisatsioon ja agendileping;

lennuliinide vastutus;

lennuliinide vastutuse suurendamise võimalused;

ohtlike kaupade transport lennustranspordiga:

IATA ohtlike kaupade regulatsioon (DGR);

ICAO-TI (International Civil Aviation Organization – Technical Instruction);

kauba saatja poolt täidetud ohtliku kauba deklaratsioon;

ohtliku kauba käsitlemine ja markeerimine;

piiratud artiklid;

limiteeritud kogused.

erinevused agenda ja lepingulise vedaja (konsolideerija) vahel, vastutus.

Enamkasutatavate lennukite tüübid ja spetsifikatsioon, lendamise alused:

enam kasutatavad lennukid (reisi- ja kaubalennukid);

lennukite kande- ja mahuvõimekus;

lennukaugus;

kaubaruumide spetsifikatsioonid;

kauba laadimiseks kasutatavad ühikud (alused ja konteinerid) ning eritehnika (ULD).

Saatelehed ja saatedokumendid:

lennuveokiri ehk lennupilet (MAWB, HAWB);

FIATA poolt soovitatav neutraalne lennuveokiri;

saatedokumendid ja kaubaarved;

e-freight, Cargo 2000 ning CASS.

Lennustranspordi hinnapoliitika:

lennustranspordi publikatsioonid;

harmoniseeritud tariifid (TACT), kalkuleerimise reeglid jne;

üldtariifid, klassitariifid, tariifid määratud kaupadele (miinimum, normaaltariif, hulgatariif, määratud kaupade tariifid,

klassitariifid, võimalikud tariifide kombinatsioonid, lisatariifid, ettemaksud, eritariifid).

Lennustranspordi geograafia:

kohalikud lennujaamad;

rahvusvahelised lennujaamad (kõige olulisemad transiitlennujaamad);  
IATA geograafilised regioonid;  
IATA piirkonnad ja linna/lennujaama koodid;  
sõiduplaanide lugemine (ABC, OAG);  
lennuliikluse marsruutide väljatöötamine;  
lennutransport maanteel RFS.

#### Maanteetransport

Õiguslikud nõuded rahvusvahelisele ja rahvuslikule maanteetranspordile:

Rahvusvaheline Autotranspordi Liit (IRU);

Rahvusvahelise Autokaubaveolepingu konventsioon (CMR);

vedaja vastutus;

õiguslikud nõuded maanteeliikluses seoses maksimaalse kaalu, ülegabariidiliste mõõtude ja liikluskeeldudega teatud perioodidel;

vajalikud sammud ülegabariidiliste veoste transportimiseks (kaal või mõõdud);

käitlemise, laadimise ja tähistamise nõuded ohtliku kauba puhul (ADR-regulatsioon).

Nõuded veovahenditele ja lastiruumidele:

pikkus, laius, kõrgus, laadimise ja tegelik kaal enamkasutatavate veoautode puhul (siseriiklik ja piiriülene liiklus);

kombineeritud veod:

Maantee/raudtee;

Maantee/parvlaev;

Maantee/muud.

temperatuuritundlikud veosed;

suuremõõdulised ja ülekaalulised, raskestiteisaldatavad veosed;

vahetuskere (swap body).

Saatelehed ja saatedokumendid:

siseriiklik veokiri;

rahvusvaheline veokiri;

vedaja vastutus;

transpordilepingu sõlmimine ja täitmine;

rahvusvaheline tollitransiidi olemus (nt TIR, T1 jt).

Hinnakalkuleerimine:

osa- ja täiskoormate tariifid;

vahemaade tariifide kalkuleerimine;

lisaateenuste tariifid;

maksetingimused.

Maanteetranspordi geograafia:

tähtsaimad transpordisõlmed;

tähtsaimad rahvusvahelised maanteed;

parvlaevade ühendus.

#### Raudteetransport

Rahvusvahelised ja siseriiklikud kokkulepped ning lepingud ja organisatsioonid:

UIC = Rahvusvaheline Raudteeliit;

OTIF = Rahvusvaheline Raudteevõrde Valitsusvaheline Organisatsioon;

COTIF = Rahvusvahelise raudteeveo konventsioon, peamiselt Euroopas;

OSJD = Rahvusvaheline Raudteede Koostööorganisatsioon;

SMGS = Rahvusvaheline raudteetranspordi konventsioon Ida-Euroopas, k.a. Venemaa ja mõned Aasia riigid;

SRÜ ja Balti Riikide Raudteetranspordi Nõukogu (Sovet);

raudteeinfrastruktuuri-ettevõtja ja raudteeveo-ettevõtja õigused ja kohustused ning kliendid (k.a. ekspedeerijad);

käitlemise, laadimise ja sildistamise nõuded ohtliku kauba puhul (RID, peamiselt Euroopas).

Veovahendid:

Tavatransport (raudteevagunid):

Väikesaadetised, väikesetonnaažilised, vagunsaadetised, grupisaadetised, marsruutrongid.

- raudteevagunite liigid (era-, ühis- ja inventaripargi vagunid);

- erivagunid (k.a. vahetatavad teljed, konteinerplatvormid);

- laadimisgabariidid.

Kombineeritud transport raudteel (maantee-raudtee):

- kontreilervedu (raudteeplatvormile paigutatud haagis);
- konteinertransport raudteel (saatjata kombineeritud transport);
- vahetuskere, konteinerid.

Saatelehed ja saatedokumendid:

riikliku ja rahvusvahelise veokirja (kaubasaateleht) ettevalmistamine;  
saatedokumendid (tollidokumendid, kaubaarved, kaalulehed jne).

Tariifid (tava- või kombineeritud transport):

Tavatransport:

raudteetariifide kohaldamistingimused:

- veotasu;
- infrastruktuuri kasutustasu;
- infrastruktuuri ja kommertsliisateenuste tasud;
- vagunite kasutustasud;
- minimaalne veokaugus.

ekspedeerimistasu maksimine (sh ettemaks, inkasseerimine, kuni piirini jne).

Kombineeritud transport raudteel:

- ekspedeerimisleping;
- ITU(Intermodal Transport Unit) määrad, milleks võib olla konteiner, vahetuskere või haagis, mis sobib intermodaalseks transpordiks;
- Erilepingud.

Raudteetranspordi geograafia ja töökorralduslikud aspektid:

peamine raudtee-ettevõtja;

rahvusvaheline raudteevõrk, piiripunktid (transiit);

raudteeterminalid (raudtee/maantee vahetuse jaamad, ühendused sadamaga).

Siseveetransport

Õiguslikud nõuded transpordile mööda siseveekogu:

lepingud asjasse puutuvate riikide vahel;

ekspedeerimistingimused;

õiguslik raamistik;

ohtlike kaupade transportimise nõuded (ADN - ohtlike kaupade rahvusvaheline transport mööda siseveekogu).

Praamide tüübid, mida kasutatakse siseveekogudel transportimiseks:

mootorpraamid;

pukseeritavad praamid;

puksiirlaevad.

Saatelehed ja saatedokumendid siseveekogudel:

Tarnekulude määramine transpordil mööda siseveekogu:

tarnekulude kokkulepped/konventsioonid;

lisatasud:

madal vesi;

kõrge vesi;

veetase;

kauba kaalu arvestamine.

Siseveekogu transpordi geograafia:

navigeeritavate siseveekogude võrgustik;

lүүsid;

lisajõed ja kanalid;

tähtsaimad jõesadamad.

## B.2.2 Tollindus

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

- 1) mõistab tollimaksude tekkimise põhimõtteid ja selgitab seda kliendile;
- 2) on kursis tollisüütegude ja -pettustega.

Teadmised:

Üldteadmised tollindusest ja riiklikest tolliprotseduuridest:

organisatsioon;  
riiklik tolliterritoorium;  
ekspedeerija kui tollideklarant;  
tollivormistusi enammõjutavad seadused;  
tolleeskirjade rikkumised, sh salakaup;  
kaebused tolliküsimustes;  
narkokaubanduse ennetamine.  
Riiklikud tollitariifid:  
tollitariifide struktuur;  
tollinomenklatuuri tähendus;  
tollimaksude arvutamine.  
Riiklikud tolliprotseduurid:  
lõplik tollivormistus (import, eksport);  
ajutine sissevedu ja muud eri tüüpi vormistused, nagu näiteks transiit võlakirja alusel, maksuvabad tsoonid jne;  
tollimaksu soodustused;  
lihtsustatud protseduurid;  
võlakirjade haldamine.  
Ekspedeerija vastutus:  
ekspedeerija vastutus maksu- ja tolliameti suhtes, lähtudes siseriiklikest õigusaktidest;  
ekspedeerija vastutus (tollis kontekstis) kliendi suhtes, lähtudes siseriiklikest õigusaktidest.  
Rahvusvahelised konventsioonid:  
Kyoto konventsioon;  
HS – Harmonised System;  
GATT – General Agreements on Tariffs and Trade;  
tollisoodustused kaupadele arengumaadest;  
ATA konventsioon;  
TIR konventsioon;  
T1 transiideklaratsioon;  
T2 transiideklaratsioon.  
Muud võimalikud piirangud ja maksud:  
VAT (kohaldatav määr ja maksustatav väärtus);  
impordi ja ekspordi saadetiste kontroll;  
impordilitsensid st teatud liiki ohtlikele kaupadele (ADR/IMDG koodid, klass 1 ja 7 = lõhkeained, radioaktiivsed ained);  
veterinaarkontroll;  
fütosanitaarkontroll;  
intellektuaalne omand, võltsitud esemed, boikoteerimise küsimused;  
muud spetsiifilised maksud teistele valitsusasutustele.

### B.2.3 Logistika

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:

1) haldab ja/või juhib kuluefektiivselt logistilisi protsesse.

Teadmised:

Logistika ja ekspedeerimine

logistika definitsioon;

logistika ajalooline päritolu;

ekspedeerija tarneahela protsessis;

logistika ja ekspedeerimistegevuse sarnased ja erinevad ülesanded;

ekspedeerija tavapäraseid tegevusi (transport, ladustamine, käsitlemine);

logistilised tegevused:

logistiliste teenuste osutamine;

logistiliste teenuste arendamine ja rakendamine.

allhange;

kvaliteedijuhtimise süsteemid QM (Quality Management Systems).

Logistika mõiste/objekt:

objekt (logistikat käsitletakse paljudel juhtudel projekti juhtimisena):

tegelik olukord;  
tellimuse mõiste;  
kontseptsioon;  
strateegia (eesmärgid, lahendused);  
alternatiivsed konseptsioonid (materjaliringlus ja infovoog);  
hindamine;  
detailne planeerimine;  
ettevõtte, eelarve, rakendamine, kuluarvestus;  
teostamine;  
kontrollimine.  
Füüsiline jaotussüsteem:  
logistikateenuste pakkujate kategooriad/ekspeederid:  
üksikpakkuja;  
eriteenuste pakkuja;  
network-pakkuja;  
system-pakkuja.  
Allsüsteemid logistikas:  
hankelogistika;  
tootmislogistika;  
logistika müügi seisukohalt;  
just-in-time-saadetised;  
tarneahela juhtimine.  
Informatsiooni käsitlemine ja kontroll:  
kliendikesksed andmed;  
andmevahetussüsteemid – klient ja ekspeederija;  
info juhtimine paralleelselt kauba juhtimisega.  
Lisandväärtusega teenused:  
tähistamine;  
pakendamine;  
jaemüügiks pakendamine;  
saadetiste konsolideerimine (koondsaadetised) ja jaotamine.  
Kaupadega seotud süsteemid:  
autotööstus;  
toiduainete töötlemise tööstus jne.  
Laooperaatori ja kliendi õigused ja kohustused:  
laopidaja vastutus;  
kauba omaniku vastutus (koguse ja väärtuse täpne deklareerimine);  
lepingu tingimused.  
Ladude tüübid:  
tavalaod;  
tollilaod.  
Laodokumendid:  
kauba vastuvõtmise kinnitus FCR (FIATA Forwarder Certificate of Receipt);  
FIATA poolt väljastatud laokiri FWR (FIATA warehouse receipt);  
laokiri (Warrant warehouse);  
lao IT süsteemid.  
Lao infotehnoloogia:  
racking ja paigutamine;  
tõstukid ja VNA-tõstukid (väga kitsas vahekaik);  
tellimuse komplekteerimine;  
täisautomaatsed laosüsteemid.  
Ehitamine, paigutamine ja ohutus:  
asukoha valik (turusuhted/geograafilised vajadused);  
suhteline suurus (põranda pind versus sisemine maht);  
sisemine paigutus (paindlikkus/varustuse valikud);  
ohutud töövõtted;  
tulekahju ennetamine (varustus/testimine/majapidamine/jäätmekitlus).

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|
| <p>Laokulude debiteerimine/rent:<br/>ladustamise kulud;<br/>lao rent;<br/>lao kindlustus;<br/>lao käsitlemise tasud;<br/>kõrvaleenuste kulud;<br/>IT-based invoicing.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                   |
| <b>B.2.4 Kindlustus</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <b>EKR tase 6</b> |
| <p>Tegevusnäitajad:<br/>1) tegeleb lihtsamate kindlustusprobleemidega.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                   |
| <p>Teadmised:<br/>Vastutuskindlustus:<br/>Vastutuskindlustuse poliis:<br/>kaetud riskid;<br/>vastutuskindlustus (piiratud- ja täisvastutus).<br/>Erinevate osapoolte vastutus:<br/>vedaja vastutus eri veoviisidel;<br/>ekspedeerija vastutus eri veoviisidel;<br/>riskide maandamine läbi kindlustuse;<br/>vastutuskindlustus;<br/>veosekindlustus;<br/>erandid:<br/>mittekindlustatavad, nt tuumaintsident, vääramatu jõud, kauba omadustest tulenevad kahjustused jne<br/>Ekspedeerija kohustused vigastuse korral:<br/>vedajalt teate saamine (kirjalik) (kõik lepingu osapooled);<br/>vigastuste hindamine (ühine ülevaatamine jne);<br/>kahjunõude esitamine;<br/>kindlustaja poolt ette nähtud nõude dokumentatsioon ja lisadokumendid;<br/>nõude andmed ja lahendamise kokkulepe;<br/>kohustus minimaliseerida kahju;<br/>lepingujärgne aegumistähtaeg.<br/>Üldavarii:<br/>üldavariiklausel, kohaldatavus;<br/>üldavarii kindlustuslepingu sees;<br/>üldavarii deklaratsioon;<br/>nõuded üldavarii korral;<br/>mitmesuguste dokumentide kasutamine.</p> |                   |
| <b>B.2.5 Ohtlikud kaubad</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <b>EKR tase 6</b> |
| <p>Tegevusnäitajad:<br/>1) järgib oma töös ohtlike kaupade käsitlemise nõudeid;<br/>2) kasutab selleks vajalikku dokumentatsiooni, täidab seda korrektselt.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                   |
| <p>Teadmised:<br/>Osapoolte roll transpordi ahelas:<br/>mõiste „ohtlikud kaubad“;;<br/>saatja kohustus;<br/>ekspedeerija kohustus;<br/>vedaja kohustus;<br/>kolmanda osapoole vastutus (nt ladustamine);<br/>kodu kord ohtliku kauba käsitlemisel;<br/>riskijuhtimine.<br/>Regulatsioonid:<br/>ÜRO regulatsioonid ohtlike kaupade transpordil (UN-koodid e. Orange book);<br/>IATA –DGR, ICAO-TI (lennu);<br/>IMDG koodeks (mere);</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                   |

ADR (maantee);  
RID (raudtee);  
EN 12798 (ISO 9000 lisa);  
siseriiklikud õigusaktid.  
Klassifikatsioon:  
9 põhilist klassi (1-9);  
Identifitseerimine: UN-kood, ohtliku kauba täpne nimetus.  
Ohtliku kauba tähistamine ja käsitlemine:  
ohtlike ainete märgistused;  
markeerimine;  
pakkimine, pakendirühm, pakendi eraldamine;  
sõiguki alus, sõidukis kauba eraldamine kaardinatega;  
ohtliku kauba käsitlemine (terminal, transport);  
avariid/õnnetused;  
andmebaasid ja kontrollorganid.  
Koolitused:  
koolituse plaan, koolituse struktuur (transpordi liigid);  
isik, kes vastutab ohtliku kauba eest;  
juhised, kontrollnimekiri, kodukord;  
DGSA (põhiliselt Euroopa);  
FIATA publikatsioonid.  
Dokumentatsioon:  
saatja deklaratsioon;  
ÜRO poolt soovitatud ohtlike kaupade deklaratsioon ( Multimodal Dangerous Good Form);  
FIATA ohtliku kauba deklaratsioon (FIATA SDT ).

#### B.2.6 Ohutus ja turvalisus

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:  
1) kasutab oma töös ohutuse ja turvalisuse meetmeid ja programme, arvestades erinevad transpordiliike.

Teadmised:  
mõisted ohutus ja turvalisus;  
turvalisus transpordiahelas;  
julgestusprogrammid transpordiahelas;  
ohutuse ja turvalisuse vastastikune mõju.

#### B.2.7 Informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogia ekspedeerimises

EKR tase 6

Tegevusnäitajad:  
1) kasutab sobivaid programme parima tulemuse saavutamiseks oma tööülesannete täitmisel;  
2) töötleb ja analüüsib vajalikku teavet

Teadmised:  
Elektrooniline andmevahetus:  
konseptsioonist arusaamine (näit EDI, EDIFACT, UNEDIFACT, XML jne).  
Elektrooniline tähistamine ja selle rakendused:  
arusaamine kodeerimise konseptsioonist;  
kodeerimise standardid ja sümbolid: 2D ja 3D konseptsioon;  
EAN/UCC (kaubaartiklite numeratsioon).  
Internet ja veebipõhised tehnoloogiad:  
ülevaade internetist;  
ISP (Internet Service Provides);  
Veebi lehitseja ja muud rakendused.  
E-äri:  
arusaamine e-ärist:  
mis on e-äri?  
e-äri komponendid.  
e-äri rakendamine:  
mahu reserveerimine, jälitamine ja teekonna jälgimine, jne.

e-äri seotud õiguslikud küsimused.  
Veebipõhised rakendused:  
arusaamine Application Service Providers'ist (ASP);  
ASP kasutamise eelised ja nõrgad küljed.  
ülevaade e-turust, korraldusest;  
Turvalisus:  
arusaamine turvalisusest:  
ettevõtte/organisatsiooni turvalisuspoliitika;  
teemad, mis on seotud andmete turvalisusega, sõnumite saatmisega.  
viirused ja nende paljundamine;  
olemasolevad viirustõrjeprogrammid;  
viirustõrjed kasutajatele.  
Elektroonilised rahaülekanded ja e-maksud:  
ülevaade elektroonilisest rahaülekandest (EFT):  
EFT ja selle kasutamise eelised.  
Õiguslikud ja turvalisuse küsimused:  
EFT kasutamise praktika;  
Ettevõtte EFT-ga seotud sisekord.

## C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

| <b>C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Kutsestandardi tähis kutseregistris                                                               | 12-29112012-3.2/5k                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 2. Kutsestandardi koostajad                                                                          | Alar Lõhmus, Eesti Logistika ja Ekspedeerimise Assotsiatsioon, KLG Eesti AS<br>Katre Kasepõld, Eesti Logistika ja Ekspedeerimise Assotsiatsioon<br>Ott Koppel, Tallinna Tehnikaülikool<br>Tiina Kalda, Tallinna Tehnikakõrgkool<br>Tõnis Hintsov, Eesti Ostu- ja Tarneahelate Juhtimise Ühing, Logiconnect OÜ |
| 3. Kutsestandardi kinnitaja                                                                          | Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 4. Kutsenõukogu otsuse number                                                                        | 10                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev                                                                       | 29.11.2012                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| 6. Kutsestandard kehtib kuni                                                                         | 23.11.2017                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| 7. Kutsestandardi versiooni number                                                                   | 5                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)                                                         | 3331 Tollimaaklerid ja ekspedeerijad                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)                                                  | 6                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles</b>                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Inglise keeles                                                                                       | Freight forwarder, level 6                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Vene keeles                                                                                          | экспедитор                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>C.3 Lisad</b>                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Lisa 1 <a href="#">Tööosad ja tööülesanded</a>                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Lisa 2 <a href="#">Arvuti kasutamise oskused</a>                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Lisa 3 <a href="#">Keelte oskustasemete kirjeldused</a>                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |